

Χάος στα προγράμματα «Εξοικονομώ»

Κινδυνεύουν να χαθούν σημαντικά κονδύλια από το Ταμείο Ανάκαμψης

Της ΧΡΥΣΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ

Προσωρινή διέξοδος, μέσω παραύσεων, στο χάος που επικρατεί με τα προγράμματα «Εξοικονομώ» αναζητεί το ΥΠΕΝ, με τον χρόνο να μετράει αντίστροφα καθώς κινδυνεύουν να χαθούν σημαντικά κονδύλια που έχουν δεσμευτεί για την υλοποίησή τους από το Ταμείο Ανάκαμψης. Την περασμένη Παρασκευή το αρμόδιο υπουργείο ανακοίνωσε την παράταση 13 συνολικά προγραμμάτων εξοικονόμησης που απευθύνονται σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις, συνολικού προϋπολογισμού άνω των 2,5 δισ. ευρώ, με την επισήμανση «ότι διασφαλίζεται η ομαλή υλοποίηση των έργων, η πλήρης αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων και η μέγιστη ωφέλεια για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις». Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια αμύχανη κίνηση της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΝ μπροστά στην αδυναμία εφαρμογής μιας ουσιαστικής παρέμβασης που θα επιταχύνει την υλοποίηση των έργων, καθώς ο χρόνος δεν επαρκεί για αλλαγές στον σχεδιασμό.

Η εμειλοκή, σύμφωνα με πληροφορίες, των ανειροδέρσις της κυβέρνησης Κωστή Χατζηδάκη στα προγράμματα, με στόχο έναν πιο αποτελεσματικό συντο-

νισμό, είναι ενδεικτική του μεγέθους του προβλήματος.

Η γραφειοκρατία των ίδιων των προγραμμάτων (από την υποβολή της αίτησης έως την έναρξη εργασιών μεσολαβούν επιτά σιτάδια), οι καθυστερήσεις στην έκδοση των απαιτούμενων υπουργικών αποφάσεων, ο επικοινωνιακός χαρρακτύρα σχεδιασμός σε πολλές περιπτώσεις, σε συνδυασμό και με τη γραφειοκρατία των τραπεζών, που εμπλέκονται στις περιπτώσεις που ο καταναλωτής θα επιλέξει να καλύψει την ίδια συμμετοχή με δανεισμό, κρατούν τα προγράμματα «παγωμένα» και τους ωφελούμενους εγκλωβισμένους και σε αβεβαιότητα.

Οι καθυστερήσεις, από την άλλη, αυξάνουν τα κόστη υλικών και συσκευών καθώς «τρέχει» ο πληθωρισμός, δίνοντας μάχη και για υπερκοστολογήσεις, με αποτέλεσμα ένα ποσοστό των ωφελουμένων να υπαναχωρεί. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΕ, έχει διαπιστωθεί ότι ένα ποσοστό 10% των ωφελουμένων υπαναχωρεί κατά τη φάση υποβολής ηλεκτρονικής ταυτότητας και επιπλέον ένα 10%-15% στη συνέχεια. Στο 35% φτάνει το ποσοστό της μη επιμόρφωσης ολοκλήρωσης των έργων (αφορά κυρίως αιτήσεις με δανεισθέντα και ειδικές περιπτώσεις). Οι

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΤΕΕ, ένα ποσοστό 10% των ωφελουμένων των προγραμμάτων «Εξοικονομώ» υπαναχωρεί κατά τη φάση υποβολής ηλεκτρονικής ταυτότητας και επιπλέον ένα 10%-15% στη συνέχεια. Συνολικά το ποσοστό της μη επιμόρφωσης ολοκλήρωσης των έργων φτάνει στο 35%.

«Στον αέρα» βρίσκεται το «Εξοικονομώ 2025», συνολικού προϋπολογισμού 434 εκατ. ευρώ.

μη επιμόρφωτες ολοκληρώσεις σε συνδυασμό με τις υπαναχωρήσεις μειώνουν το ποσοστό των αιτήσεων, που θα ολοκληρωθούν στο 52% των αρχικά αιτηθέντων.

Από το ρεπορτάζ της «Κ» προκύπτει ότι, με εξαίρεση το πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2021» που υποχωρεί με ικανοποιητικούς ρυθμούς, σοβαρές καθυστερήσεις παρουσιάζει το σύνολο των προγραμμάτων, ενώ «στον αέρα» βρίσκεται το «Εξοικονομώ 2025», συνολικού προϋπολογισμού 434 εκατ. ευρώ και άμεσης εκκαμίσιας προς τα νοικοκυριά 396 εκατ. ευρώ. Με βάση τον οδηγό του προγράμματος, οι ωφελούμε-

νοι έχουν προθεσμία υλοποίησης των εργασιών και υποβολής του φακέλου ολοκλήρωσης 8 μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής τους ή την 28η Φεβρουαρίου 2026, αν αυτή επέλθει νωρίτερα. Μέχρι και σήμερα δεν έχει εκδοθεί η υπουργική απόφαση για την έγκριση των αιτήσεων, με αποτέλεσμα ο χρόνος υλοποίησης να κρίνεται μη ρεαλιστικός ακόμη και μετά την παράταση των προγραμμάτων στις 31 Μαρτίου 2026.

Ένα δεύτερο ζήτημα που ανέκυψε από τον έλεγχο των αιτήσεων αφορά το αυξημένο ελλογικό κόστος των εργασιών, απόρροια του σχεδιασμού του προγράμματος που δεν προβλέπει «ταβάνι», όπως προπονούμενα. Τα στοιχεία, τα οποία είναι εις γνώση του ΥΠΕΝ, δείχνουν ότι το μέσο κόστος επιλέξιμων εργασιών που αιτήθηκαν οι ωφελούμενοι στο «Εξοικονομώ 2025» είναι αυξημένο κατά 34%-

64% σε σχέση με το «Εξοικονομώ 2021» και κατά 11%-37% σε σχέση με το «Εξοικονομώ 2023».

Σοβαρές περιπτώσεις στην υλοποίηση του προγράμματος προκαλεί και το κριτήριο των βαθμολογιών που τέθηκε για την προτεραιοποίηση των αιτήσεων. Έχει προκαλέσει πολύ έντονη ανισομερή γεωγραφική κατανομή, που υπάρχει κίνδυνος να οδηγήσει σε πλήθος ενστάσεων, οι οποίες λόγω χρονοβόρων διαδικασιών εκδίκασης μπορεί να καταδικάσουν στο σιγινολό του το πρόγραμμα. Για παράδειγμα, από τις 2.072 αιτήσεις που υποβλήθηκαν για την Κρήτη, επιλέξιμες είναι μόνο οι 6. Τα περιδωλά των λένων συγκεντρώνουν οι περιοχές της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (3.570 αιτήσεις), της Δυτικής Μακεδονίας (2.998 αιτήσεις) και της Κεντρικής Μακεδονίας (5.485), ενώ οι επιλέξιμες αιτήσεις στην Αττική είναι μόλις 302. Ενδεικτική περίπτωση του

επικοινωνιακού χαρακτήρα των προγραμμάτων εξοικονόμησης που απευθύνονται σε εκατοντάδες νοικοκυριά και επιχειρήσεις είναι το «Εξοικονομώ - Ανακαινίζω Νέους». Έχουν εγκριθεί 2.350 αιτήσεις που αφορούν το κομμάτι του «Εξοικονομώ» και κορυφώθηκαν περί τα 7 εκατ. ευρώ. Το κομμάτι του «Ανακαινίζω» δεν προχωράει γιατί δεν έχουν βρεθεί μέχρι σήμερα τα απαραίτητα κονδύλια, η στιγμή που ως ημερομηνία έναρξης επιλέξιμων δαπανών είχε οριστεί η 26/10/2022, όταν προδημοσιεύθηκε ο οδηγός του προγράμματος.

Η πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ έχει δημοσίως αναγνωρίσει τις καθυστερήσεις των προγραμμάτων εξοικονόμησης και έχει προαναγγείλει ένα νέο μοντέλο για τα νέα προγράμματα με την εμειλοκή των προμηθευτών ενέργειας, που είναι στο στάδιο της επεξεργασίας με τους φορείς της αγοράς.